спілка підприємців СТІНА

RIA

IT VINNYTSIA CLUSTER

СЕМІНАР

“Перевірки бізнесу 2018. Практика захисту”

19 квітня 2018 р. **м.Вінниця**

НОВАЦІЇ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) 2018

ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ ТА ПРАКТИКА

Сектор ДРС України у Вінницькій області

2018

Про що ми будемо говорити:

1. Як і навіщо взаємодіяти із Державною регуляторною службою України **у сфері державного нагляду (контролю)**.

2. Загальні вимоги здійснення заходів контролю в умовах **обмеження дії мораторію** на 2018 рік.

3. Типові недоліки, які допускають як контролери, так і суб’єкти господарювання при проведенні заходів контролю.

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 року № 877

Державний нагляд (контроль) –

діяльність <u>уповноважених законом</u> центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування (далі - ***органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень,*** передбачених законом, ***щодо <u>виявлення та запобігання порушенням</u> вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства***, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища

Заходи державного нагляду (контролю) -

<u>планові та позапланові</u> **заходи, які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, *<u>визначених законом</u>***

Планові заходи державного нагляду (контролю)

- **До 1 грудня** шорічно на рік затверджуються Плани заходів ДНК, як окремих органів контролю так й комплексні, які обов’язково мають бути розмішені на офіційному сайті органу контролю та й в мережі Інтернет – Інтегрована автоматизована система ДНК (ІАС ДНК).
- **Внесення змін** до річних планів **- не допускається**, **крім випадків** зміни найменування суб’єкта господарювання та виправлення технічних помилок.
- **Протягом 1** року органом державного нагляду (контролю) дозволено здійснювати **лише 1 планову перевірку** одного і того самого **СГ**.
- Строк здійснення **планового** заходу - **до 10** робочих днів, а щодо суб’єктів мікро-, малого підприємництва – **до 5** робочих днів.
- **Продовження строку здійснення планового заходу не допускається**.
- **Сумарна тривалість усіх планових заходів**, що здійснюються органами державного нагляду (контролю) **протягом календарного року** щодо суб’єкта господарювання (комплексного планового заходу), до **30 робочих днів**, а щодо суб’єктів мікро-, малого підприємництва – до **15 робочих днів.**

Позапланові заходи державного нагляду (контролю)

- Строк здійснення **позапланового** заходу **до 10 робочих днів**, а щодо суб'єктів малого підприємництва – **до 2 робочих днів**.

Державна регуляторна служба (ДРС) здійснює нагляд за дотриманням законодавства контролюючими органами

Підставою для участі уповноважених представників ДРС

у заході державного нагляду (контролю) є звернення суб'єкта господарювання, що включений до річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю), із зазначенням обґрунтування такої участі.

ДРС **розглядає звернення** суб'єкта господарювання та **приймає рішення про участь** у цьому заході або надає суб'єкту господарювання **відповідь про відмову**.

Підстави для відмови суб'єкту господарювання від участі ДРС у заході державного нагляду (контролю) є:

- Отримання звернення від суб'єкта господарювання після початку заходу;
- відсутність у зверненні суб'єкта господарювання обґрунтування щодо необхідності участі ДРС у заході державного нагляду (контролю) з посиланням на документи, що свідчать про порушення вимог законодавства органом державного нагляду (контролю).

Планування заходів державного нагляду (контролю) щорічно до 15 листопада року, що передує плановому

ІНТЕГРОВАНА АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ)

Вплив на дотримання законності

Відкритість та прозорість контролю

- у вільному доступі всі нормативні акти, які перевіряються в ході заходів державного нагляду (контролю);
- у вільному доступі інформація про заплановані та проведені заходів державного нагляду (контролю), їх результати;
- відкритість інформації про результати заходів сприятиме однаковому реагуванню органів державного нагляду (контролю) на аналогічні порушення законодавства

ДРС затверджує План здійснення комплексних заходів державного нагляду (контролю) 2018 рік містить 27 171 запис про субєктів господарювання

ІНТЕГРОВАНА АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ)

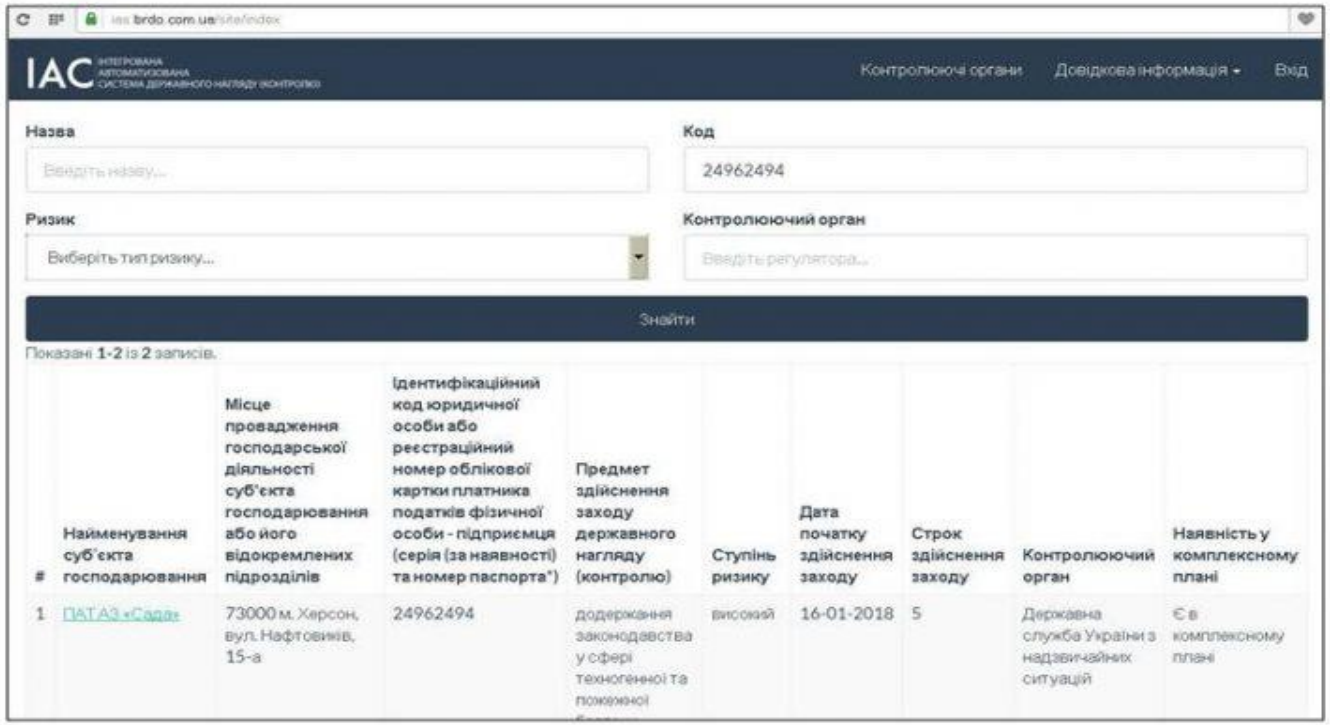

#	Найменування суб'єкта господарювання	Місце провадження господарської діяльності суб'єкта господарювання або його відокремлених підрозділів	Ідентифікаційний код юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (серія (за наявності) та номер паспорта*)	Предмет здійснення заходу державного нагляду (контролю)	Ступінь ризику	Дата початку здійснення заходу	Строк здійснення заходу	Контролюючий орган	Наявність у комплексному плані
1	ПАТ АЗ «Сада»	73000 м. Херсон, вул. Нафтовиків, 15-а	24962494	додержання законодавства у сфері техногенної та пожежної	високий	16-01-2018	5	Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Є в комплексному плані

Суб'єкти господарювання можуть знайти себе у Плані комплексних заходів державного нагляду (контролю) по:

- назві суб'єкта господарювання
- його коду ЄДРПОУ;
- ступеню ризику;
- назві органу державного нагляду (контролю)

https://ias.brdo.com.ua

ДРС перевіряє додержання контролюючими органами вимог законодавства у сфері ДНК

постанова КМУ від 24 травня 2017 р. № 361

- строки та порядок затвердження планів перевірок, їх змісту, строки оприлюднення планів та звітів про їх виконання;
- наявності та оприлюднення на веб-сайті органу державного нагляду (контролю) нормативно-правових актів щодо державного нагляду (контролю) у відповідній сфері господарської діяльності (крім актів з обмеженим доступом), визначені законом відомості про здійснені заходи державного нагляду (контролю), а також загальні консультації щодо вимог до провадження відповідної господарської діяльності та/або щодо здійснення державного нагляду (контролю);
- порядок повідомлення суб’єкта господарювання про плановий захід;
- строків проведення заходів державного нагляду (контролю);
- порядку складення та застосування розпорядчих документів щодо усунення порушень;
- порядку зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг суб’єктами господарювання;
- порядку відбору зразків та проведення експертизи (у разі застосування).

Мораторій 2018: що змінилось для бізнесу? планові та позапланові заходи контролю?

З 1 січня 2018 року до 23 лютого 2018 року
діє мораторій на проведення заходів ДНК

ПЛАНОВІ
повна заборона

ПОЗАПЛАНОВІ
у виключних випадках

Закон України від 07.12.2017 р. № 2246
«Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»

З 23 лютого 2018 року по 31 грудня 2018 року
діє мораторій на проведення заходів ДНК лише для деяких органів контролю

ПЛАНОВІ
часткова заборона

ПОЗАПЛАНОВІ
за наявності підстав

Постанова КМУ від 18.12.2017 р. № 1104
«Про затвердження переліку органів державного нагляду (контролю), на які не поширюється дія Закону України "Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"»

Сфера дії мораторію

Контролюючі органи

I. незалежні від мораторію

Закон №877 не поширюється

14 контролюючих органів

II. виведені з мораторію

Постанова КМУ від 18.12.2017 р. № 1104

Позапланові за наявності підстав

- **“свої” профільні закони**
- **Загальні підстави** Закон №877 ст. 6

планові

- **Загальні підстави** за річним планом

III. під дією мораторію

ЗУ №2246 від 07.12.2017 р.

планові заборона

Позапланові у виключних випадках, в т.ч. **погодження ДРС**

І. Контролюючі органи незалежні від мораторію

Орган контролю	Предмет контролю
Національний банк України	**Банківський нагляд.** **Валютний контроль** – операції з іноземною валютою
Митниця/ДФС	**Митний контроль** на кордоні
Державна служба експортного контролю України	**Експортний контроль** – контроль за ввезенням/вивезенням військових товарів та товарів подвійного призначення
Державна аудиторська служба України	Дотриманням **бюджетного законодавства**
Антимонопольний комітет України	Дотриманням законодавства про **захист економічної конкуренції**
Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	Контроль **у сфері телебачення та радіомовлення**
Органи ринкового нагляду: • Укртрансбезпека; • Держархбудінспекція; • ДСНС (пожежники); • Держпраці; • Держлікслужба; • Держекоінспекція; • Держпродспоживслужба.	Контроль **відповідності нехарчової продукції встановленим вимогам**. Перелік продукції, яка підлягає контролю та компетенція кожного із органів ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції визначені у Постанові Кабміну №1069 від 28.12.2016

II. Органи ДНК виведені з мораторію

ЗУ № 877 від 05.04.2007 р. та Постанова КМУ від 18.12.2017 р. № 1104

Контролюючий орган	Профільний закон
1. Державна фіскальна служба України	Податковий кодекс України/Митний кодекс України
2. Державна інспекція ядерного регулювання України	Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»
3. Державна архітектурно-будівельна інспекція України **Департамент з питань державного архітектурно-будівельного контролю міста Києва** **Виконавчі органи з питань державного архітектурно-будівельного контролю сільських, селищних, міських рад**	Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»
5. Державна авіаційна служба України	Повітряний кодекс України
6. Держпраці/виконавчі органи міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад	Кодекс законів про працю України Постанова Кабінету Міністрів України №295 від 26.04.2017 р.
Органи ліцензування: • Міністерство екології та природних ресурсів України • Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужба) • Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»

II. Органи ДНК виведені з мораторію

Забезпечують дотримання вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» *№ 877 від 05.04.2007* р.

з урахуванням особливостей, визначених законами у відповідних сферах та міжнародними договорами, а саме:

- основні принципи державного нагляду (контролю);
- заборону вилучення у суб'єкта господарювання оригіналів фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів;
- обов'язок органу ДНК зберігати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію;
- планові заходи згідно річних планів (комплексні планові заходи);
- порядок повідомлення про плановий захід (за 10 днів);
- орган ДНК визначає критерії та затверджує уніфіковані форми актів;
- обов'язок органу ДНК пред'явити посвідчення (направлення);
- право суб'єкта господарювання на відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльність органу ДНК;
- основні права суб'єкта господарювання, в тому числі на консультативну підтримку, громадський захист, оскарження рішень органів ДНК.

II. Органи ДНК виведені з мораторію

позапланові

профільні закони регулюють підстави

Приклад

органи архітектурно-будівельного контролю:

1. **бажання** підприємства;
2. протягом 3 місяців після подання повідомлення про початок виконання підготовчих робіт, повідомлення про початок виконання будівельних робіт чи декларації про готовність об’єкта до експлуатації, виникла необхідність **перевірити достовірність даних** у цих документах;
3. виявлено факт **самочинного будівництва**;
4. необхідно перевірити **виконання приписів**, винесених за результатами попередніх перевірок;
5. **вимога головного інспектора** будівельного нагляду ДАБІ про проведення перевірки за наявності підстав, передбачених законом;
6. **скарга фізичної чи юридичної особи** на порушення містобудівного законодавства;
7. **вимога правоохоронних органів** про проведення перевірки.

Загальні підстави Закон №877 ст. 6

1. **бажання** підприємства;
2. виявлення недостовірних даних у документах обов’язкової звітності, якщо підприємство не уточнило дані протягом місяця з дня подання документа; *Якщо контролюючий орган виявив помилку у таких документах, то він повідомляє про це підприємство і надає йому 10 днів для її виправлення*.
3. перевірка приписів/розпоряджень, які контролюючий орган виніс за результатами попередньої перевірки;
4. **звернення фізичної особи** про порушення, що спричинило шкоду її правам, законним інтересам, життю чи здоров’ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави. *За погодженням ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері;*
5. неподання підприємством **обов’язкової звітності** два звітні періоди підряд;
6. **доручення Прем'єр-міністра України** про перевірку підприємств у відповідній сфері;
7. аварія, смерть потерпілого **внаслідок нещасного випадку** або професійного захворювання, що були пов'язані з діяльністю підприємства.

III. Органи ДНК під дією мораторію

1. Міністерство внутрішніх справ України
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
3. Міністерство культури України
4. Міністерство охорони здоров’я України
5. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
6. Міністерство соціальної політики України
7. Міністерство фінансів України
8. Міністерство освіти і науки України
9. Державна інспекція навчальних закладів України
10. Державна архівна служба України
11. Державна служба України з безпеки на транспорті
12. Державне агентство лісових ресурсів України
13. Державне агентство рибного господарства України
14. Державне космічне агентство України
15. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України/Державна інспекція енергетичного нагляду України
16. Пенсійний фонд України
17. Служби безпеки України
18. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв’язку та інформатизації
19. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
20. Державне агентство України з питань кіно

Заходи ДНК

III. Під дією мораторію

Планові
заборонені

Позапланові за наявності підстав
Закон України №2246 від 07.12.2017 р. ст. 3

1. **скарга фізичної особи** (за погодженням ДРС);
2. **бажання підприємства**;
3. **рішення суду**;
4. аварія, смерть потерпілого **внаслідок нещасного випадку** (якщо це пов'язано з діяльністю підприємства);
5. подія, яка має значний негативний вплив на людину, навколишнє середовище та безпеку держави.
   **критерії для визначення негативного впливу має встановити Кабінет Міністрів України*;
6. **перевірка виконання припису**, винесеного за результатами попередньої перевірки.

***Важливо!** Підприємство **має право не допускати** до проведення заходів ДНК, якщо контролюючий орган **не затвердив та не оприлюднив** на власному офіційному веб-сайті **уніфіковану форму акта**, в якій передбачено перелік питань, що підлягають перевірці залежно від ступеня ризику підприємства.*

ЗАТВЕРДЖЕНІ УНІФІКОВАНІ ФОРМИ АКТІВ

У 30 сферах відсутні уніфіковані форми актів

Проведення заходів контролю неможливе

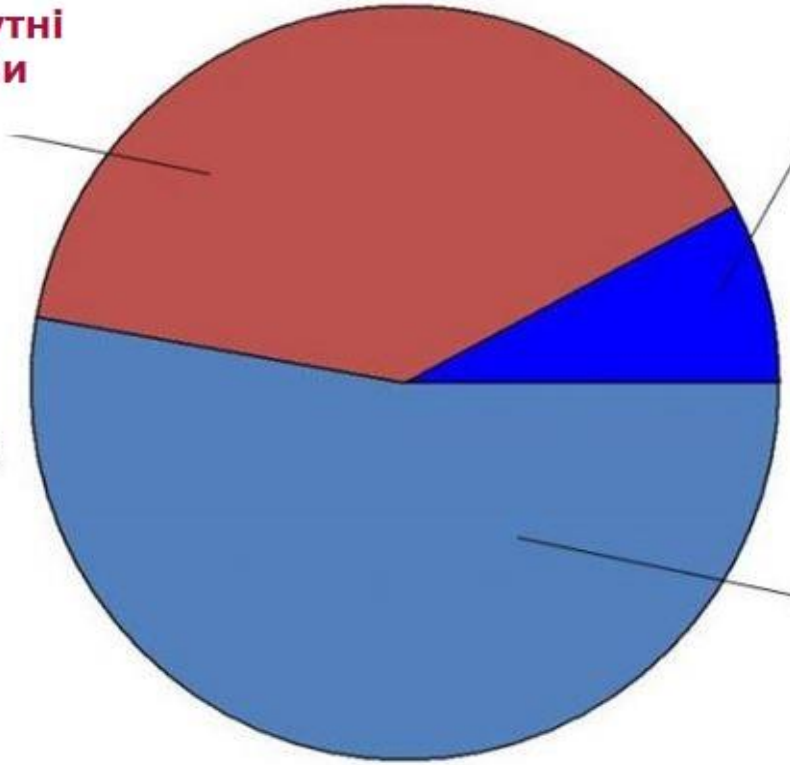

У **12** сферах органами державного нагляду (контролю) затверджено форми актів, які **відповідають вимогам Закону** про контроль та пКМУ №752

У **47** сферах затверджені органами державного нагляду контролю форми актів застарілі та **не відповідають вимогам закону**

***Важливо!** Якщо **не затверджені критерії** розподілу суб'єктів господарювання за ступенями ризику, періодичність проведення планових заходів та перелік питань для їх здійснення, то такі суб'єкти господарювання вважаються суб'єктами господарювання **з незначним ступенем ризику**.*

ЗАТВЕРДЖЕНІ КРИТЕРІЇ

У **24** сферах Кабінетом Міністрів України затверджено критерії, які **відповідають вимогам Закону** про контроль та пКМУ №752

У 20 сферах критерії НЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

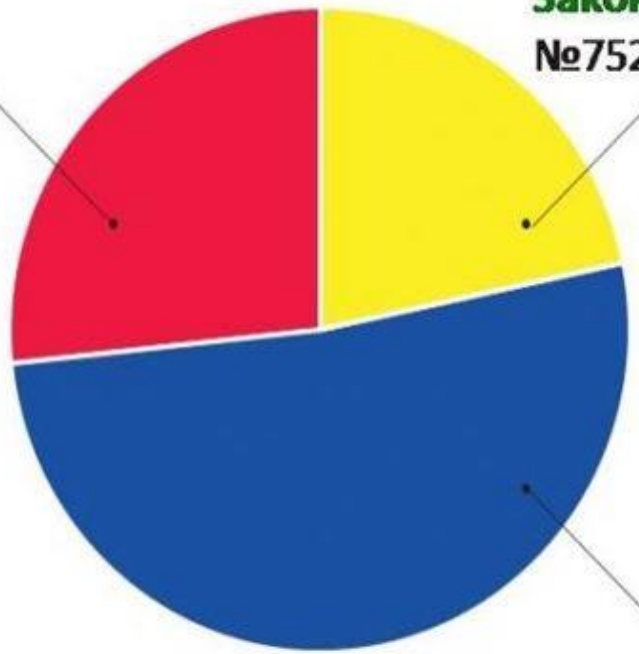

Проведення заходів державного нагляду (контролю) раз на 5 років

У **39** сферах затверджені Кабінетом Міністрів України критерії **не відповідають вимогам закону**

У 2017 р. ДРС проведено 58 перевірок органів ДНК

Виявлені порушення

У посвідченні (направленні) на перевірку:

- ✓ не зазначено інформацію про здійснення ***попереднього заходу*** (тип заходу і строк його здійснення);
- ✓ не зазначено ***тип заходу*** (плановий або позаплановий);
- ✓ не зазначено ***підстави*** для здійснення позапланового заходу;
- ✓ не зазначені ***питання, які з'ясовуються*** під час проведення перевірки;

В акті перевірки:

- ✓ відображені ***питання, які не мають відношення*** до тих, що стали підставою для здійснення позапланового заходу.

Офіційні веб-сайти не містять НПА, дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів ДНК

СТАДІЇ ПРОЦЕСУ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ДНК

Планування

Підготовка

підстави: **наказ, рішення, розпорядження керівника, посвідчення (направлення)**

Проведення первірочних дій

Дотримання строків та тривалості

Складання Акту перевірки

(Уніфікована форма Акта)

Підписання/розгляд заперечень

Оформлення результатів

(протягом 5 робочих днів з дня завершення:

припис, розпорядження щодо усунення порушень)

Оскарження рішень до відповідного ЦОВВ

в позасудовому порядку (адміністративне оскарження)

Оскарження рішень органу ДНК

в судовому порядку

Законні підстави для недопуску/припинення заходів ДНК:

Для планової перевірки

- ✓**Відсутність інформації про перевірку на офіційному веб-сайті контролюючого органу**. Планова перевірка обов’язково повинна бути включена в річний план.
- ✓**Немає повідомлення, або недодержання його форми – немає перевірки**. Контролюючий орган зобов’язаний повідомити підприємство за 10 днів до початку планової перевірки. *Суб'єкт господарювання має право звернутись до суду у разі не отримання такого повідомлення, що може слугувати підставою для визнання дій контрлера протиправними*.
- ✓**У контролера повинні бути повноваження,** які підтверджуються службовим посвідченням, та посвідченням (направленням) на проведення перевірки, якому має передувати наказ контролюючого органу про проведення перевірки.
- ✓**Порушено періодичність і тривалість** проведення заходів ДНК.

Для позапланової перевірки

- ✓**Відсутність підстави, або погодження** (в деяких випадках ДРС).
- ✓Заборонено проводити **позапланову перевірку двічі з одних і тих самих підстав**, а також з підстав, не передбачених Законом №877 (або іншим профільним законом). *Важливо!* не тільки знайти законну підставу для недопуску, а і правильно її зафіксувати: фіксувати перевірку на камеру, отримувати копії чи фото документів, оформлених з порушеннями. У разі допущення: в подальшому оскаржити у суді таку перевірку посилаючись на процедурні порушення буде неможливо

Тож памятаймо: перевіркам — бути!

Тому:

1. Підготуйтеся: заздалегідь визначте особу, відповідальну за заходи ДНК та розробіть узгоджений алгоритм її дій.
2. Уважно ознайомтеся зі своїми правами (ст. 10 ЗУ № 877), роздрукуйте собі як пам’ятку.
3. Заведіть журнал перевірок.
4. Відстоюйте свої права, вимагайте перед проведенням заходів ДНК надати всі необхідні документи, перевірити їх відповідність та чинність, а також у разі необхідності здійснюйте фіксацію заходів ДНК .
5. Звертайтесь до органів ДНК за консультативною підтримкою (загальні або індивідуальні) з метою доведення своєї правомірності у відносинах з органами ДНК або під час судового розгляду.
6. Якщо не знайшли підстав для недопуску до заходів ДНК, дозвольте перевіряльникам працювати. Але лише в межах повноважень, передбачених законодавством та під пильним вашим наглядом (у т. ч. з фіксацією процесу заходів ДНК засобами аудіо- та відеотехніки), а то й із залученням третіх осіб (наприклад: юриста, адвоката).

Дякую за увагу !

Завідувач Сектору Державної регуляторної служби у Вінницькій області
Олеся Данілова
danilovastate@i.ua
068 550 73 35